ds. J. de Bruin, preek over Zondag 7-3 van de Heidelbergse Catechismus, gehouden in de Jeruzalemkerk (Chr. Geref. Kerk) te Rotterdam-Kralingen op 2 april 2023.

Votum en groet

Zingen: Psalm 119:65
De lofzang klimt uit Sions zalen
Tot U met stil ontzag;
Daar zal men U, o God, betalen
Geloften, dag bij dag.
Gij hoort hen, die Uw heil verwachten,
O Hoorder der gebeên,
Dies zullen allerlei geslachten
Ootmoedig tot U treên.

Schriftlezing: Mattheüs 13:1-23:
1 En te dien dage Jezus uit het huis gegaan zijnde, zat bij de zee.
2 En tot Hem vergaderden vele scharen, zodat Hij in een schip ging en nederzat; en al de schare stond op den oever.
3 En Hij sprak tot hen vele dingen door gelijkenissen, zeggende: Zie, een zaaier ging uit om te zaaien.
4 En als hij zaaide, viel een deel van het zaad bij den weg; en de vogels kwamen en aten datzelve op.
5 En een ander deel viel op steenachtige plaatsen, waar het niet veel aarde had; en het ging terstond op, omdat het geen diepte van aarde had;
6 Maar als de zon opgegaan was, zo is het verbrand geworden, en omdat het geen wortel had, is het verdord.
7 En een ander deel viel in de doornen; en de doornen wiesen op en verstikten hetzelve.
8 En een ander deel viel in de goede aarde, en gaf vrucht, het een honderd-, het ander zestig-, en het ander dertigvoud.
9 Wie oren heeft om te horen, die hore.
10 En de discipelen tot Hem komende, zeiden tot Hem: Waarom spreekt Gij tot hen door gelijkenissen?
11 En Hij antwoordende zeide tot hen: Omdat het u gegeven is de verborgenheden van het Koninkrijk der hemelen te weten, maar dien is het niet gegeven.
12 Want wie heeft, dien zal gegeven worden, en hij zal overvloediglijk hebben; maar wie niet heeft, van dien zal genomen worden ook wat hij heeft.
13 Daarom spreek Ik tot hen door gelijkenissen, omdat zij ziende niet zien, en horende niet horen, noch ook verstaan.
14 En in hen wordt de profetie van Jesaja vervuld, die zegt: Met het gehoor zult gij horen en geenszins verstaan; en ziende zult gij zien en geenszins bemerken.
15 Want het hart dezes volks is dik geworden, en zij hebben met de oren zwaarlijk gehoord, en hun ogen hebben zij toegedaan; opdat zij niet te

eniger tijd met de ogen zouden zien, en met de oren horen, en met het hart verstaan, en zich bekeren, en Ik hen geneze.
16 Doch uw ogen zijn zalig, omdat zij zien, en uw oren, omdat zij horen.
17 Want voorwaar Ik zeg u, dat vele profeten en rechtvaardigen hebben begeerd te zien de dingen die gij ziet, en hebben ze niet gezien; en te horen de dingen die gij hoort, en hebben ze niet gehoord.
18 Gij dan, hoort de gelijkenis van den zaaier.
19 Als iemand dat Woord des Koninkrijks hoort en niet verstaat, zo komt de boze en rukt weg hetgeen in zijn hart gezaaid was; deze is degene die bij den weg bezaaid is.
20 Maar die in steenachtige plaatsen bezaaid is, deze is degene die het Woord hoort en dat terstond met vreugde ontvangt;
21 Doch hij heeft geen wortel in zichzelven, maar is voor een tijd; en als verdrukking of vervolging komt om des Woords wil, zo wordt hij terstond geërgerd.
22 En die in de doornen bezaaid is, deze is degene die het Woord hoort; en de zorgvuldigheid dezer wereld en de verleiding des rijkdoms verstikt het Woord, en het wordt onvruchtbaar.
23 Die nu in de goede aarde bezaaid is, deze is degene die het Woord hoort en verstaat, die ook vrucht draagt en voortbrengt, de een honderd-, de ander zestig-, en de ander dertigvoud.

Zingen: Psalm 26:2:
Beproef vrij, van omhoog,
Mijn hart, dat voor Uw oog,
Alwetende, steeds open lag.
Doorzoek mij; toets mijn gangen;
Doorgrond al mijn verlangen;
En stel mijn oogmerk in den dag.

Lezen: 12 Artikelen des geloofs
1. Ik geloof in God den Vader, den Almachtige, Schepper des hemels en der aarde.
2. En in Jezus Christus, Zijn eniggeboren Zoon, onze Heere;
3. Die ontvangen is van den Heilige Geest, geboren uit de maagd Maria;
4. Die geleden heeft onder Pontius Pilatus, is gekruisigd, gestorven en begraven, nedergedaald ter helle;
5. ten derden dagen wederom opgestaan van de doden;
6. opgevaren ten hemel, zittende ter rechterhand Gods des almachtige Vaders;
7. vanwaar Hij komen zal om te oordelen de levenden en de doden.
8. Ik geloof in de Heilige Geest.
9. Ik geloof een heilige, algemene, Christelijk Kerk, de gemeenschap der heiligen;
10. vergeving der zonden;
11. wederopstanding des vleses;
12. en een eeuwig leven.

Lezen: Heidelbergse Catechismus zondag 7 vraag en antwoord 21:
Vraag 21 Wat is een waar geloof?
Antw. Een waar geloof is niet alleen een stellig weten of kennis, waardoor ik alles voor waarachtig houd wat ons God in Zijn Woord geopenbaard heeft, maar ook een vast vertrouwen, hetwelk de Heilige Geest door het Evangelie in mijn hart werkt, dat niet alleen anderen, maar ook mij vergeving der zonden, eeuwige gerechtigheid en zaligheid van God geschonken is, uit louter genade, alleen om der verdienste van Christus wil.

Gebed.

Zingen: Psalm 65:6,7 en 9:
vers 6
Gij geeft, dat d' uitgang van den morgen
En van den avond juicht,
En dat men U voor al Uw zorgen
Ootmoedig dank betuigt.
Het land bezoekt Gij met Uw zegen,
En, door U droog gemaakt,
Verrijkt Gij 't grootlijks weer met regen,
Die tot den wortel raakt.
vers 7
De Godsrivier doet G' overvloeien,
En op 't bereide land,
Het nuttig koren welig groeien;
Uw Goddelijke hand
Maakt d' opgeploegde voren dronken,
Tot uit de weke kluit,
Waar 't dropp'lend nat is ingezonken,
Gezegend voedsel spruit.
vers 9
De velden zijn bedekt met kudden;
De dalen zijn bekleed
Met halmen, die van zwaarte schudden,
En lonen 's landmans zweet.
Zij juichen, elk op zijne wijze;
Uw eer klimt uit het stof;
Zij zingen, Uwen naam ten prijze,
Uw goedheid en Uw lof.

Na de preek zingen: Psalm 17:8

Preek:
Geliefde gemeente, aan het einde van de 2e zendbrief, die Paulus schreef aan de gemeente van Korinthe, schrijft hij de liefdevolle vermaning: ‘Onderzoekt uzelven of gij in het geloof zijt, beproeft uzelven’ (2 Kor. 13:5a). Waarom deed Paulus dat eigenlijk? Wel, hij kende de gemeente van Korinthe.

En hij heeft tot zijn grote verwondering mogen ervaren, dat de Heere de prediking van het Woord wilde zegenen. Dat zondaren tot waarachtige bekering gekomen waren, en het ware geloof mochten ontvangen, dat deed vluchten tot Christus. En dat Christus deed aannemen, als de Zaligmaker van zondaren. Maar als hij dan gesprekken had, en zo luisterde in het midden van de gemeente, dan kwam hij ook wel mensen tegen, die zeiden inderdaad te geloven in de prediking die Paulus bracht. Maar het was niet het zaligmakende geloof.

Daardoor werd Paulus gedrongen om tegen de gemeente te zeggen: Luister eens: In het licht van de eeuwigheid en de grote Godsontmoeting, onderzoek jezelf, of je in het ware zaligmakende geloof bent, en beproef dat. En onze kanttekenaren hebben heel goed begrepen wat Paulus daarmee bedoelde. Want zij zeggen: Paulus riep eenieder op zichzelf te onderzoeken, of hij de ware kenmerken bezit van het ware geloof, en dat hij iets mag kennen van de geloofsvereniging met Christus.

Het is net alsof Paulus zegt: Lieve gemeente van Korinthe, als dat er nou niet is, ga je met alles wat er dan wel is, verloren. En waarom, gemeente, zou de Heilige Geest het nou goed gedacht hebben om deze indringende, liefdevolle vermaning, een plekje te geven in het Woord van God? Dan kan het toch niet anders zijn, of de Heere wil in alle tijden en in alle plaatsen mensen oproepen, om zichzelf te beproeven en te onderzoeken, of ze dat ware geloof mogen bezitten.

We hebben het al eerder gehoord wat het ware geloof is. We hebben het net weer samen beleden, in antwoord 21 van zondag 7. Het bestaat uit twee dingen. Een waar geloof is niet alleen een stellig weten of kennis, waardoor ik alles voor waarachtig houd wat ons God in Zijn Woord geopenbaard heeft, maar ook een vast vertrouwen, hetwelk de Heilige Geest door het Evangelie in mijn hart werkt. Het zijn dus twee dingen. Een stellige vaste zekerheid, dat het Woord van God waar is, en een vast vertrouwen.

Maar in het leven van een ware christen is het allebei. Met een verlicht verstand ga je het ganse Woord voor waar houden. En met een geopend hart ga je het vertrouwen: Het is niet alleen voor anderen, maar ook voor mij. Tegelijkertijd onderscheiden wij, op grond van Gods Woord, ook het historisch geloof. Dat hebben we op Catechisatie wel eens gehoord. Er is ook een tijdgeloof en een wondergeloof. En het is heel goed gemeente, op reis naar de eeuwigheid, om onszelf te onderzoeken.

Wat heb ik eigenlijk? Weet u dat eigenlijk wel? Weet jij wat je hebt? Heb je al het ware zaligmakend geloof, of heb je alleen nog maar een historisch geloof? Of is er misschien in je leven iets gebeurd wat erop lijkt, maar wat het eigenlijk niet is: een tijdgeloof, een wondergeloof? En als de Bijbel ons al heel duidelijk laat weten, dat dit dus allemaal voor kan komen, ja, dan moeten we onszelf toch wel eerlijk onderzoeken.

Wat heb ik? Wat is er nou in mijn hart en leven? Waarmee kan ik God zonder verschrikken ontmoeten? En daarom willen wij ook deze middag opnieuw stilstaan bij het zaligmakend geloof. Dat is het thema voor de prediking.

Drie gedachten:
1. Wat het niet is. Dan wil ik met u nadenken over het historisch geloof.
2. Wat erop lijkt. En dan gaan we eens kijken, wat nu eigenlijk een tijdgeloof en wat een wondergeloof is.
3. Wat het wel is. En dan staan we stil bij het zaligmakend geloof.

Zo hier en daar wil ik in de prediking ook Mattheüs 13 betrekken, alsook andere gedeelten uit Gods Woord. Het historisch geloof, wat is dat? Eigenlijk zou je het zo kunnen zeggen – als ik kijk naar antwoord 21 van zondag 7 – dan is het maar een gedeelte van dat antwoord. Namelijk een stellig weten of kennis, waardoor ik alles voor waarachtig houd, wat God in Zijn Woord geopenbaard heeft, zonder meer. Het is een verstandelijk toestemmen van de waarheid van Gods Woord. Alleen niet als vrucht van de wedergeboorte. Ook niet met een verlicht verstand.

En als dat zo was, als het wel met een verlicht verstand was geweest, en wel opgekomen uit de wedergeboorte, dan zou ook dat andere er zijn geweest. Namelijk dat vaste vertrouwen, hetwelk de Heilige Geest door het Evangelie in mijn hart werkt. Dus het historisch geloof is puur verstandelijk geloof, wat God in Zijn Woord geopenbaard heeft. Hoe moeten wij dat eigenlijk beoordelen? Nou gemeente, laat ik het maar gelijk zeggen: Dat is een grote zegen. Het is een ontzaglijke grote zegen, als je het historisch geloof mag bezitten. Laten we daar niet klein van denken. Want als je het historisch geloof niet bezit, waarin moet je dan met een zaligmakend geloof kunnen geloven?

Als je dan in deze wereld ziet, hoeveel mensen er een andere godsdienst op na houden, of helemaal niet geloven, naar zij zeggen. En die bijna geen kennis hebben, of helemaal geen kennis hebben van het Woord van God. Wat is het dan een grote zegen, dat wij kennis mogen hebben van het Woord van God, en dat we het ook van harte mogen beamen. En natuurlijk, je kunt wel eens vertwijfelingen hebben. Maar dat je doorgaans toch kan zeggen: Wat hier in het Woord van God geschreven staat, dat geloof ik. Daar ben ik zeker van.

Gemeente, dat kan beslag leggen op je leven. Dat vormt je geweten. Daarom gaat dat stemmetje spreken, jongens en meisjes, als je iets doet wat niet mag. Het kan zo'n positieve invloed hebben op je leven. Het kan ook wel eens een indruk achterlaten. Zeker als er heel indringend wordt gepreekt, over het oordeel en over de zonde. Maar ook kan het een indruk nalaten, als er gesproken wordt over de rijkdom die er is om de Heere te mogen kennen, en om een kind van God te mogen zijn. En toch, het is niet zaligmakend. Het komt niet voort uit de waarachtige bekering.

Daarom moeten wij eerlijk zeggen: Ondanks de zegen om veel met het verstand uit het Woord te mogen weten, en dat ook te mogen toestemmen, als het gaat om het geloof, om het echte geloof, is het een dood geloof. Want het doet geen kracht. De vruchten komen niet openbaar. En hoe kan dat nou openbaar komen, gemeente? Op heel verschillende manieren. Er zijn mensen, die kunnen er op een hele onverschillige manier mee omgaan. Dat kan inderdaad wel eens leiden tot een breuk met het geloof, in algemene zin. In het vaarwel zeggen van de kerk. Wat een verdriet kan dat niet geven, als dat gebeurt in je gezin, of in de familie?

En toch durf ik te zeggen: Als je met een historisch geloof bij het Woord van God bent opgevoed, raak je dat nooit meer kwijt. Het zal je toch altijd blijven achtervolgen, en zeker als je eenmaal staat voor de rechterstoel van God. Want het is niet een mensenwoord, wat in Gods Woord staat, maar Gods Woord. Daarom kom je daar feitelijk nooit meer van los. Het blijft altijd toch ergens in je verstand aanwezig. Het kan ook zijn, dat iemand onverschillig en onbewogen is, maar toch altijd wel naar de kerk blijft gaan. Er zijn mensen die kerkbanken verslijten, wellicht tot hun negentigste jaar toe.

Dat historische geloof heeft dan wel zoveel invloed, dat je toch de kerk niet vaarwel durft te zeggen. Maar je blijft gaan, en het is een stap te ver om de wereld in te trekken. Je blijft toch luisteren naar het Woord, maar zonder vrucht. Er zijn ook mensen, die zijn heel serieus. Die geloven van harte wat er in de Bijbel staat. Ze staan van harte achter de Schriftuurlijke prediking, waarin geestelijke lessen opkomen. Of zo u wilt, de Schriftuurlijk-bevindelijke prediking. En als je met zulke mensen in gesprek bent, dan kunnen ze soms gevoelig, soms ongevoelig, of wel eerlijk zeggen: Maar met dat alles ben ik onbekeerd.

Er zijn ook mensen, die gaan een historisch geloof houden voor een zaligmakend geloof. Dat is heel gevaarlijk. De Heere Jezus ontmoette zulke mensen ook al, toen Hij op de aarde was. Hij noemde hen geveinsden, of zoals het in het Grieks staat: hypocrieten. Dat zijn mensen, die doen zich anders voor dan ze in werkelijkheid zijn. Zij noemen zich gelovigen, maar zijn niet wederom geboren. Zij baseren hun gelovig zijn op een historisch geloof. Ja, zulke mensen leven dicht bij de Schrift, en weten ook heel veel uit de Bijbel.

Zij redeneren, nemen het aan en zeggen: Ik ben een zondaar, dat staat in de Bijbel. De Heere Jezus is gestorven voor zondaren. Dat ben ik ook, dus ja, het zit goed. En zo maken zij van het historisch geloof, het zaligmakende geloof. Maar het is niets anders dan een verstandsgodsdienst, gemeente. Zulke mensen kunnen ook echt een gedaante van godzaligheid hebben. Ze kunnen er heel degelijk uitzien, en zo komen best graag naar de kerk. Ze luisteren aandachtig naar het Woord. En toch zijn ze ook weer zo snel afgeleid. En als ze weer iets nieuws horen, iets verrassends horen, en als er iets uitgelegd wordt uit de Schrift, dan noemen ze dat ‘opwas in de genade’.

Maar het werkt niets uit in hun leven. Wij komen dergelijke historische gelovigen ook tegen in de gelijkenis over het zaad. Dat is dat zaad wat op dat harde pad valt. En dan blijkt dat het effect van dat Woord er diep in het hart niet is. Want dat harde pad, gemeente, dat is niet alleen het beeld van een onverschillige zondaar hoor. Dat harde pad kan ook het beeld zijn van een hele serieuze kerkganger, die van harte valt voor de waarheid van Gods Woord. Alleen, het is zonder vrucht. De vogels zitten al klaar om het zaad weg te pikken.

Het zaad is goed. Je kan zelfs beoordelen dat het zaad goed is, en je kan het zaad bekijken, en je kan je oordeel erover geven. Maar het komt op een hard pad terecht, en het dringt niet door in je hart. Daarom is dat ook het beeld van een mens, die niet meer heeft dan een historisch geloof. Het Woord, als een zaad der wedergeboorte, dringt niet door in het geopende hart. Het ketst af op die harde laag, die om het hart heen zit. Het zaad van het Woord wordt weggerukt, zoals er staat in Mattheüs 13:19: 'Als iemand dat Woord des Koninkrijks hoort en niet verstaat, zo komt de boze en rukt weg hetgeen in zijn hart gezaaid was; deze is degene die bij den weg bezaaid is.'

Ja, door wie eigenlijk? Ja, jongens en meisjes, de Heere Jezus zegt: Door de vogels. De vogels zitten klaar om het weg te pikken. Dat gaat heel makkelijk als het op zo'n hard paadje ligt. Ze hoeven niet in de grond te wroeten, en ze kunnen het zo wegpikken. Wie bedoelde de Heere Jezus eigenlijk met die vogels? We hebben de verklaring gelezen. Dat is de duivel, dat zijn de boze geesten. Zullen wij beseffen, gemeente, dat die altijd klaar zitten? Ik zie ze hier ook wel zitten. Onzichtbaar natuurlijk, maar ik weet dat ze er zijn.

Daar bedoel ik u natuurlijk niet mee. Ze zitten daar bij de deur altijd te wachten, tot we straks weggaan. Thuis zitten ze ook al. En de komende week komen ze ook weer aan gefladderd, die boze geesten. En die proberen altijd maar weer het zaad van Gods Woord bij je weg te pikken, zodat het niets doet. Hoe doen die dat? Nou, je zit in de kerk te luisteren, en tot op zekere hoogte kun je het nog wel een beetje volgen, en je wilt het ook wel een beetje volgen. En opeens is daar een zondige gedachte. En opeens moet je denken aan die opdracht, die er morgen op je bureau ligt. Opeens laat de duivel je denken aan die Engelse repetitie die je donderdag hebt; weg aandacht.

Of hij geeft je een impuls, om toch maar even je mobiel te pakken, want hij staat toch op trillen, en je voelt dat natuurlijk wel als die in je zak zit. En je denkt: Wie zou mij nu een appje sturen? En na de dienst zijn ze ook niet weg. Is het al een keer gebeurd, dat je hier de Jeruzalemstraat instapt, en uit de kerk er iemand zomaar tegen je begon te spreken? Heb je je vakantie al geregeld? Weg preek. Het kan zijn, dat voor je de eerste slok koffie, thee of fris drinkt thuis, dat de vrucht op de prediking weg is. Helaas, helaas.

Zul je beseffen: de vogels zitten al klaar. Mankeerde er wat aan het zaad? Absoluut niet. Mankeerde er wat aan de zaaier? Ach, aan de zaaier mankeert altijd wat. Hij is ook een mens, net als u en jij. Maar als het goed is, wil een zaaier, in afhankelijkheid van zijn Zender, niets liever doen dan het zuivere Woord prediken. En toch ketst het af op je hart, op je harde hart. Je hoort de waarheid, en je gaat straks weer naar huis. De week begint weer. Het gewone leven vraagt weer de aandacht. En natuurlijk lees je elke dag uit de Bijbel. En de volgende zondag ben je weer trouw in Gods huis. Aanstaande vrijdag is het Goede Vrijdag, en dan ben je er ook weer.

Maar het is niet meer dan een historisch geloof. Heb ik het over u? Heb ik het over jou? Zal ik je eens wat vertellen? Hoe lief is de Heere dat Hij dit zegt! Wat een lankmoedigheid, dat Hij je dit eerlijk zegt! Dat Hij je niet zomaar laat gaan, maar dat Hij deze ontdekkende prediking vanmiddag aan jou laat horen! En Hij je laat weten: O ja, het is een zegen, dat historisch geloof, maar het is te kort. Daar kun je God niet mee ontmoeten, onbekeerde zondaar. Daar kun je de Rechter van hemel en aarde niet mee ontmoeten. Dat je dat eens ging geloven vanmiddag, onbekeerde zondaar. Dat het in het diepst van je hart mag doordringen: Hoe zal ik rechtvaardig verschijnen voor God?

Want gemeente, de duivelen geloven ook. U kunt het vinden in Jakobus 2:19: 'Gij gelooft dat God een enig God is; gij doet wel; de duivelen geloven het ook, en zij sidderen.' Dus dat is een zegen, als je het verstandelijk mag geloven. Maar luister eens: 'De duivelen geloven het ook, en zij sidderen.' En dan schrijft Calvijn zo heel ernstig, bij deze woorden uit Jakobus: De duivel beeft als men van God spreekt, omdat de duivel God kent als zijn Rechter. Daarom vreest hij Hem. Maar wie in God gelooft zegt Calvijn, – en dan bedoelt hij met een historisch geloof – en God veracht, dus met dat historisch geloof tevreden is, zonder dat het wat uitwerkt. O, weet u wat Calvijn daarvan zegt? Die is erger dan de duivel.

Onbekeerde zondaar, historisch gelovige, naamchristen in ons midden: Bekeert u toch, bekeert u toch. Zo komt die God in Zijn lankmoedigheid nog tot je. En weet u wel hoe almachtig God is? Weet u wel hoe groot van goedertierenheid die God is? Luister dan eens naar Zijn rijke belofte in Ezechiël 36:26: 'En Ik zal u een nieuw hart geven, en zal een nieuwen geest geven in het binnenste van u; en Ik zal het stenen hart uit uw vlees wegnemen, en zal u een vlezen hart geven.' Wat een opzoekende liefde, gemeente. Gelooft Zijn heil- en troostrijk Woord. Verhard je toch niet, maar laat je leiden. Smeek toch of Hij dat historisch geloof wat je ontvangen hebt, wil gebruiken tot je bekering, zodat je het zaligmakend geloof mag ontvangen. En maak alstublieft van het historisch geloof geen zaligmakend geloof, want dat is te kort.

Dat geldt ook voor andere vormen van geloof, die we in onze 2e gedachte gaan overdenken. Het tijdgeloof en het wondergeloof, wat wel op dat zaligmakende geloof lijkt. Ja, het lijkt erop en het is het niet.

Waarom lijkt nu een tijdgeloof en een wondergeloof – en ik ga het zo dadelijk uitleggen wat het precies is –, waarom lijkt dat nou op het zaligmakend geloof? Omdat het niet alleen dat zeker weten, dat stellige weten of kennis heeft. Maar dat er iets bij gekomen is, dat lijkt op dat vertrouwen. Ja, het lijkt. Het komt er dus heel dichtbij, het komt nabij. En daarom spreken wij ook wel van het nabijkomende werk. En voelt u, gemeente, dat daarom het zelfonderzoek zo nodig is? Zeker als het gaat om deze twee vormen van geloof. Dan moeten we weten wat het is.

We moeten onderscheidingsvermogen hebben, om het te kunnen onderscheiden. Want, ik zeg het nog een keer, het gaat op de eeuwigheid aan. Dan kun je het nooit meer overdoen. We gaan eerst kijken naar het tijdgeloof. Het woord zegt het al, het is tijdelijk van aard. Het kan een bepaalde periode zijn in je leven, en het kan ook duren tot je sterfdag. Het is een tijd. Hoe komt dat openbaar? Ik blijf maar heel dicht bij de Schrift. Tijdgelovigen kunnen best wel wat last hebben van de zonde. Die kunnen zelfs nog tranen hebben over hun zonde.

Tijdgelovigen horen graag over Christus. Dat brengt hun gemoed in beroering, en ook in ontroering. Ze menen daarmee dat ze in Christus geloven. Ze menen daarmee de vergeving van de zonden direct in bezit te hebben, en ze menen daarmee verlost te zijn. Zij zeggen: Wij zijn kinderen van God, en wij zijn in de vrijheid gezet. Maar het is voor een tijd. Het blijkt van voorbijgaande aard te zijn. Het was niet meer dan inbeelding. Dat kan dus, gemeente. De Heere laat dat duidelijk zien in die gelijkenis, die we samen hebben gelezen.

Er wordt zaad op die akker geworpen. En als je zo die akker ziet liggen, dan zou je zeggen: Neen, dat is geen hard getrapt paadje. Het is rulle grond, en daar kun je zo het zaad inwerpen. Daar zal wel wat gaan groeien. Ja, daar gaat inderdaad wat groeien. Maar onder dat kleine laagje aarde, liggen allemaal rotsstenen. En als dan dat zaadje begint te ontkiemen, dan kan er een heel klein worteltje komen, maar op een gegeven moment kan het niet meer verder groeien. Die steen zit er, en er zit toch een groeikracht in dat zaad. Als het niet meer naar beneden kan groeien, ja, dan groeit het heel snel omhoog. Het wordt heel snel zichtbaar boven de grond.

Van zulke gelovigen zegt de Heere Jezus: Het is voor een tijd, het heeft geen wortel in zich. Het komt niet op uit een ware Bron. Het is niet verbonden met de ware Wijnstok. Er is geen geloofsvereniging met de Heere Jezus geweest, in een weg van afsnijding van Adam. Dat is het verschil met het zaligmakend geloof.

Je komt het ook tegen in de Christenreis. Die twee mannen, die zo over de muur springen, ze komen niet door het poortje, en ze komen ook niet langs het kruis. En toch wandelen ze daar op het smalle pad. Maar ze zijn wel over de muur geklommen. Weet u wat tijdgelovigen missen? Een grondige ontdekking aan de zonde.

En weet u wat ze ook niet willen? Buigen voor het recht van God. En als er problemen komen, als er verdrukkingen en moeilijkheden komen, dan blijkt toch dat ze geen Fundament hebben. Dan komt het toch openbaar. Het was slechts emotie. Het was slechts gevoel. Maar gemeente, daar kun je het niet mee doen. Het komt op het geloof aan in het Fundament. Het komt op het geloof aan in Christus. Maar dan wel in Christus, Die je leert kennen in een weg van recht en gerechtigheid.

Kijk eens naar Judas. Judas werd door de Heere Jezus geroepen. Dat kon Judas zeggen en dat kon hij vertellen. Christus heeft de Vader gebeden om twaalf apostelen. Toen heeft de Vader gezegd: Die twaalf moet U nemen, ook Judas. Judas kon dus zeggen: Ik ben een discipel geworden op grond van het gebed van Christus. En drie jaren heeft hij heel dicht bij de Heere Jezus geleefd, en heeft hij onderwijs gekregen. Niemand had in de gaten dat hij een hypocriet was, en dat hij een tijdgelovige was. Ze hadden een groot vertrouwen in Judas, want hij kreeg zelfs de portemonnee. Hij was de penningmeester van de discipelen.

Maar toen ging Jezus spreken over de wijze, waarop Hij een zondaar ging zaligmaken. Dat gaat in een weg van recht, in een weg van de kruisdood, omdat aan Gods recht genoeg moet geschieden. Toen veranderde er wat bij Judas. Toen bleek dat hij niet op het Fundament rustte. Want hij wilde niet door recht verlost worden. Hij wilde niet verlost worden met verlies van heel zijn leven. Hij wilde niet verliezen verlies waarmee hij dacht voor God te kunnen bestaan. En toen werd hij een vijand. Hij werd geërgerd aan de kruisweg van Christus. Zó zalig worden? Neen, zo niet.

En toch kunnen tijdgelovigen, gemeente, en dat is het laatste aspect wat ik u wil noemen, het heel lang uithouden onder een zuivere prediking. Onder een evenwichtige prediking. Ook onder een prediking waarin onderscheiden wordt gepredikt, ook als het soms afsnijdend is. Want weet u wat ook een gevaar is, wat je dikwijls bij tijdgelovigen ziet? Ze luisteren selectief. Ze nemen alleen dat in de prediking mee, dat tot blijdschap is, dat tot groei is, en noem al die dingen maar op. Ze ontvangen het Woord met vreugde.

En dan die prediking over zonde en het recht van God, over dat God betaling eist voor de schuld, en dat je een verloren mensenkind moet zijn. Dat wordt allemaal weggezet als zijnde ‘voorwaarden’. En niet als de weg waarin de Heere mensen zaligt. En je kan het makkelijk naast je neerleggen. En als ze dan weer horen over de Christus, dan wordt hun gemoed weer aangeraakt. Ze raken wat emotioneel, en ze zijn weer een ware gelovige.

Misschien vindt u deze preek helemaal niets. Ik kan het me nog voorstellen ook. Misschien zijn er wel in ons midden die een beetje boos worden, en die geïrriteerd raken. Die denken: zulk een prediking? Maar als mijn Zender mij dat nou opdraagt? En als uw dominee u er niet voor over heeft, voor een ingebeelde zaligheid. Laat je dan toch gezeggen, en wordt nou niet boos. Wordt nou niet geïrriteerd, maar doorzoek je toch nauw, zeer nauw.

Wat betekent dat? Dat ik in de Bijbel moet kijken om te zien welke kenmerken ik heb, en dat ik dan hier vanbinnen moet onderzoeken: Ik heb dit, ik heb zus en ik heb zo, en dus een optelsommetje maken? Neen, neen. Weet u waar het op aan komt, hoe onderscheiden Gods wegen ook zijn met zondaren? Ik las het zo mooi bij de oude dominee van Sliedregt in een Catechismuspreek over zondag 7. Hij zegt dat we als een veroordeelde zondaar, afgesneden van ons eigen bestaan, Christus deelachtig mogen worden. Dat is de vrucht waaraan je kan weten, dat je het ware zaligmakend geloof hebt ontvangen.

Een tijdgelovige kent dat niet, en die staat er ook niet naar. Maar als je echt ontdekt bent aan je zonde, dan wil je daarnaar hunkeren en verlangen. Dan zul je toch niet kunnen rusten, voordat je zegt: Ik wil op een eerlijke rechte manier, Christus tot mijn Deel hebben. Dan kun je ook niet rusten, voordat je dat weet. O ja, dan kun je soms ook wel eens een beetje bang worden, als je onder een preek zit, waarin het gaat over tijdgelovigen. Over dat nabijkomende werk, en dat je misschien vanmiddag zegt: Ik vrees dat ik nog alles mis, en dat het allemaal geen waarheid is. Toch wil je onder die prediking niet vandaan vluchten, want je wilt eerlijk behandeld worden. Je voelt: Het gaat naar de eeuwigheid. Het gaat naar die grote Godsontmoeting. En dan moet ik me toch niet bedriegen voor de eeuwigheid, en ik wil niets liever dan eerlijk zalig worden. Kijk, en dat begeert een tijdgelovige niet. Het is voor een tijd.

En dan de wondergelovigen. Ja, die kun je op twee manieren omschrijven. Aan de ene kant heb je mensen, die krijgen een bepaalde gave van God, om wonderen te kunnen doen. Je ziet dat ook bijvoorbeeld bij Judas, die ik zojuist noemde. Judas was niet alleen een tijdgelovige, maar hij was ook een wondergelovige. Want Judas werd op een bepaalde dag erop uitgestuurd, met één van de andere apostelen, om te gaan preken. Daar moet je over nadenken, gemeente. Judas heeft gepredikt! Judas heeft duivelen uitgeworpen! Judas heeft mensen genezen! Judas heeft wonderen gedaan in de kracht van Christus! Nou, dat is een wondergeloof. Dus als er zo'n man of een vrouw bij Judas werd gebracht, die van de duivelen bezeten was, dan was er in Judas geloof in de almacht van Christus.

En door het geloof in de almacht van Christus zei hij: Ga uit van hem. En toen ging de duivel weg. Maar meer dan dat was het niet. Calvijn zegt van Judas: Hij geloofde wel in de macht van Christus, maar de Geest van de heiligmaking, de Geest van de waarachtige bekering bezat hij niet. Dus het wondergeloof kan een geloof zijn, waardoor je een wonder kan doen. Hoewel – en we hebben het er laatst op de Catechisatie ook over gehad –, kan de duivel dat ook nabootsen. Maar dat laat ik nu rusten. Het tweede wat we van een wondergeloof kunnen zeggen is, dat je het wonder zelf ondergaat. Dat er een wonder in je leven plaatsvond. Je bent bijvoorbeeld ernstig ziek, en je krijgt genezing. Of je zit een keer een financiële nood, en je komt ermee tot God, en je roept om verlossing, om redding. En dat de Heere een kennelijke uitredding geeft.

En ongedacht en onverwacht word je uit je financiële nood geholpen. Zulke dingen komen we ook in de Bijbel tegen. Ik denk aan de tien melaatsen. Daar moet u ook eens even rustig over nadenken. Tien mannen, geen onderscheid, en allen even ziek. Melaats, waaraan de meeste mensen zouden sterven. En dan komt Jezus op een dag in de buurt. Ze zien Hem van een afstand komen, en alle tien gaan ze roepen: 'Jezus, Meester, ontferm U onzer.' Want alle tien geloofden ze, dat Jezus dat kon doen. En dan zegt de Heere: 'Gaat heen en vertoon uzelven den priesters.' En op dat moment waren ze nog even melaats. En ze geloven het. Alle tien gaan ze op weg, nog helemaal melaats.

Maar er zit iets in die boodschap van Jezus: 'Gaat heen en vertoon uzelven den priesters.' Dan kan het toch niet anders, dat als ik bij die priester gekomen ben, dan moet ik genezen zijn. Want hoe kan de priester mij anders rein verklaren? En alle tien geloven ze dat woord. En alle tien gaan ze op weg, en onderweg worden ze alle tien genezen. Wat een wonder hè? Maar dan komt er wel een verschil openbaar. Want negen mannen reizen voort, en één gaat er terug. Waarom ging die ene terug? Die bezat het zaligmakend geloof, gemeente.

En weet u waar het zaligmakend geloof altijd mee gepaard gaat? Met liefde. Dat staat zelfs bóven het zaligmakend geloof. Liefde tot God en liefde tot Christus, de Zoon van God. Want gemeente, je kunt een enorm groot geloof hebben, maar als je de liefde mist, is het niets. Ja, dat zijn mijn woorden niet, maar dat is weer de stem van God, want dat staat in de Bijbel. Zeg jongens en meisjes, moet je eens luisteren. Weet je wat er in de Bijbel staat? Als je het geloof had, dat je een berg kon verzetten. Nou, misschien ga je deze zomer naar het buitenland. En dan moet je eens aan deze preek denken. Dan sta je daar in een dal, en dan kijk je naar zo'n grote machtige berg. Dan voel je jezelf zó klein. En dan moet je je eens voorstellen, dat je op dat moment van de Heere God zó'n groot geloof krijgt. Want daar moet je natuurlijk een groot geloof voor hebben, als je voor zo'n machtig gebergte staat. En dat je zegt: Wordt opgeheven en in de zee geworpen. Dan moet je een groot geloof hebben hè? Om dat tegen een berg te zeggen. Nou, zegt de Heere, al had je zo'n groot geloof en je miste de liefde, dan is het nog niets.

Voelt u, gemeente, dat het zelfonderzoek zo nodig is? Want dan ga ik u nog iets zeggen, en dat is allemaal uit liefde hoor. Want ik heb niemand over voor de rampzaligheid. Dan lees ik in Mattheüs 7 over het laatste oordeel. Dan komen de mensen voor de rechterstoel van God, voor de rechterstoel van Christus. En wat zeggen ze dan? 'Heere, Heere, hebben wij niet in Uw Naam geprofeteerd, en in Uw Naam duivelen uitgeworpen, en in Uw Naam vele krachten gedaan?' Allemaal wondergeloof. En dan zegt de Heere Jezus: 'En dan zal Ik hun openlijk aanzeggen: Ik heb u nooit gekend; gaat weg van Mij, gij die de ongerechtigheid werkt.' Ziet u wel? Ook een wondergeloof is te kort.

Is het dan helemaal zonder betekenis? Dat ook niet. Zeg dat nooit, want een wondergeloof is wel iets wat de Heere schenkt. Maar let wel op de volgorde. Want er zijn mensen, die kunnen van hun tijdelijke uitreddingen, en van hun kinderlijke zorg in het leven, en van gebedsverhoringen, wel eens een grond maken voor de eeuwigheid. Maar als het nou dat alleen is, is dat geen grond. Waarom doet de Heere het dan toch? Om je tot bekering te leiden. Om te laten weten: Luister eens, nou geef Ik een gebedsverhoring. Nou laat ik weten, Wie Ik voor je wil zijn. Maar er is nog veel meer. De pijl ligt verder. O, Ik heb meer dan één zegen. Zoek die geestelijke zegen.

O, dan zijn die tijdelijke uitreddingen als lokstemmen tot bekering. Opdat de goedertierenheden des Heeren zouden leiden tot bekering. Maar let op de volgorde. Want ook Gods kinderen kennen tijdelijke uitreddingen. Ook Gods kinderen kennen van die gebedsverhoringen. Alleen, in hun leven is het grootste wonder gekomen. In hun leven is Christus gekomen. Waarvan Jesaja zo heerlijk heeft gezongen: 'Want een Kind is ons geboren, een Zoon is ons gegeven, en de heerschappij is op Zijn schouder; en men noemt Zijn Naam Wonderlijk.'

Dan heb je iets geleerd, van wat de Heere Jezus in de Bergrede heeft gezegd: 'Maar zoekt eerst het Koninkrijk Gods en Zijn gerechtigheid, en al die andere dingen van het tijdelijke leven zullen u toegeworpen worden.' Kijk, als je dat ten deel gevallen is, dat Koninkrijk van God en Zijn gerechtigheid, dan bezit je het ware zaligmakende geloof, waar we in onze laatste gedachte nog een ogenblik bij stilstaan.

Dan gaan we even een kijkje nemen op de akker. De zaaier is voortgegaan op de akker achter de ploeger aan, die de grond heeft omgeploegd. En hij heeft gezaaid, gul gezaaid, overvloedig gezaaid. Het kwam op het platgetreden pad, en het kwam inderdaad ook tussen de doornen terecht. Het kwam ook op steenachtige plaatsen terecht. En je zou haast zeggen, als je die drie dingen gelezen hebt, is er dan helemaal geen vrucht? Ja, gelukkig wel. Want in Mattheüs 13:8 lezen wij: 'En een ander deel viel in de goede aarde, en gaf vrucht, het een honderd-, het ander zestig-, en het ander dertigvoud.'

Dat is die goede aarde, die geschikt gemaakt is, om dat goede zaad te kunnen ontvangen, waar het ook echt ontkiemen kan. Geen stenen, geen onkruid, maar goed losgeploegde aarde. En voordat de zaaier zijn akker over ging om te zaaien, was de ploeger voor hem uitgegaan. De aarde moest omgeploegd worden door de ploegschaar, en dan kon dat zaad er inderdaad in vallen. Als er dan voldoende licht was, en voldoende vocht, begon het te ontkiemen. Met een worteltje naar beneden en vruchten omhoog. Een stengeltje en bladeren en toen kwam de bloesem eraan. Er vond bestuiving plaats, en onderin die bloesem ontstonden de vruchtjes. Eerst nog verborgen, maar uiteindelijk begon de vrucht te rijpen.

De ene aar bevatte 30 korrels, en de volgende aar 60 korrels. Er waren er zelfs met 100 korrels. Tarwekorrels, tot vreugde van de zaaier. Hier ging het om. Dat was zijn doel: Een rijke oogst met vrucht. Is het zo in uw leven? Is het zo in jouw leven, dat het niet alleen een horen is, maar ook een verstaan met het hart, omdat de Heilige Geest je hart opengebroken heeft? Zodat het zaad wat ging doen in je leven, en de vruchten van het zaligmakend geloof openbaar kwamen? Ja, dat is geen dood geloof, dat is een levend geloof. Dat gaat gepaard met de vruchten van de bekering.

De aarde was goed gemaakt. Het hart was geschikt gemaakt door Gods Geest, om dat zaad van het Woord te kunnen ontvangen. Neen, verklaren kan ik het niet, wat er dan hier vanbinnen in je hart gebeurt. De Dordtse Leerregels spreken van een vernieuwing, van een levendmaking, wat God in ons, zonder ons werkt, door de prediking van het Woord. Het is dat machtige werk van de Geest, dat verborgen werk in het hart, waardoor er leven komt in je hart. Waardoor je niet alleen gaat weten, niet alleen gaat kennen, maar ook gaat toestemmen en vertrouwen, wat hier in het Woord staat, dat geldt ook voor mij.

Ja, dan ontkiemt het zaad van Gods Woord in het zondaarshart, en ontstaat er léven. Er komen worteltjes, die in de diepte gaan groeien. Er komt een stengeltje, dat omhoog gaat groeien. Dat is nou het beeld van een mens, die echt zondaar wordt voor God. Die leert buigen in het stof voor God vanwege zijn zonde, en vanwege zijn onwaardigheid. Want zo een wordt ontdekt aan zijn zonden. Maar ze roepen wel omhoog. Het is net als met die bloesem, die groeit naar het licht. Naar boven, daar waar God is.

Daarom zijn die wedergeboren zondaren, die voor hun waarneming in de diepte verkeren, toch mensen die roepen omhoog. Die net als die vogels hun mond wijd opendoen, opdat God die zou vervullen. Die kennen een droefheid naar God. Een droefheid in overeenstemming met God, die God Zelf gewerkt heeft in het hart. Die een onberouwlijke bekering tot zaligheid werkt. En hoe verschillend de Heere dat ook doet, maar dit is toch het kenmerk van allen, die bekeerd worden. Ze worden getrokken vanuit de duisternis tot het wonderbare heerlijke Licht, dat is Christus.

En op die toe-leidende weg tot Christus, leren ze allemaal in zekere zin, in zekere mate kennen, wat het is om gezondigd te hebben tegen God. Om te sterven aan alles buiten Christus. Om te leren toestemmen, dat Gods recht zuiver is. Dat ik naar Gods recht verloren moet gaan. Dan zal ik de Heere nooit iets ongerijmds kunnen toeschrijven. Ja, op die weg leer je wat genade is. Onverdiende genade en toch gekregen.

Genade om zalig te worden, door het bloed van Christus alleen. Op grond van recht en gerechtigheid. Om door dat zaligmakende geloof met die lieve Heere Jezus Christus voor eeuwig verenigd te worden. En die vrucht, daar moet het om gaan in je leven. Als dat plaatsvindt in je leven gemeente, dan ga je licht krijgen over de weg, die daarvoor is afgelegd.

Dan ga je leren verstaan: Toen dat zaad van God voor het eerst in mijn hart kwam, was dat in principe Christus Zelf, Die hier van binnen met Zijn Geest en met Zijn Woord ging werken. Om mij te laten sterven aan alles wat Christus niet is. Om met Hem gekruisigd te worden. Ja, dat is een vrucht, die geleerd wordt op de school van vrije genade. Om eigen krachten te verachten. Om je eigen werken, om zalig te worden, kwijt te raken. Om ook niet van je gevoelige momenten de grond van je geloof te maken. Dat je sterven moet aan je zonde. Dat je sterven moet aan je liefde, voor alles en nog wat. En dat je niemand meer overhoudt, dan Jezus Christus en Dien gekruisigd.

En weet u wat nou het wonderlijke geheim van het zalig worden is? Dit: Je sterft en je leeft. Je zegt enerzijds met Paulus: Ik leef niet meer, neen, ik niet meer, mijn zondige vlees niet meer, en mijn hoogmoedige ik niet meer. Dat leeft allemaal niet meer. Dat is dood, dat is gestorven. En toch leef ik, omdat Christus in mijn hart leeft. En hoe weet ik dat nou? Hoe kom ik daar nou achter? Door het ware zaligmakende geloof. En zo komen de vruchten van het geloof ook openbaar. Vruchten van Christus. Niets van de mens, alles van Hem.

En jawel, dan heeft de een misschien wat minder, en de ander heeft weer wat meer, en weer een ander heeft nog meer. Dertigvoudige, zestigvoudige, honderdvoudige vrucht. Dat is de wijsheid van de Heere, maar wel vrucht van Christus, gemeente. Kinderen, jongeren, ouderen en dominee. Wie ben je? Wie bent u? Wie ben ik? Een historisch gelovige? Een tijdgelovige? Een wondergelovige? Of een ware gelovige? O, als je dat laatste nog niet bent, dan leg ik het heel na aan uw hart: Haast u om uw roeping en verkiezing vast te maken. Rust niet voordat je weten mag, een ware gelovige te mogen zijn.

U wordt gepredikt in welke weg je dat kan worden, en zult worden. En zalig de mens, die dat ware zaligmakende geloof mag ontvangen. Die moet gaan leren door dat geloof te leven, met hoogten en diepten. Met een sterk geloof en een zwak geloof. Maar dwars daardoorheen zal de Heere ervoor zorgen: Ik heb voor u gebeden, dat uw geloof niet zal ophouden. En al moet het door de duisternis heen, al moet het door de stormen heen. Al moet het soms door de grootste moeilijkheden heen. Hij staat ervoor in, dat het geloof nooit zal ophouden. Totdat de dag aanbreekt en het geloof zal overgaan in aanschouwen. Om dan storeloos, zonder dat er ooit één onderbreking zal komen, altijd met de Vader te zijn, met de Heere Jezus Christus te zijn, en met de Heilige Geest te zijn. Om straks met de ganse kerk eeuwig te mogen zeggen, hetgeen wij gaan zingen:

Psalm 17:8:
Maar (blij vooruitzicht, dat mij streelt!)
Ik zal, ontwaakt, Uw lof ontvouwen,
U in gerechtigheid aanschouwen,
Verzadigd met Uw Godd'lijk beeld.

Amen.

Dankgebed.

Zingen: Psalm 118:8:
Gods rechterhand is hoog verheven;
Des HEEREN sterke rechterhand
Doet door haar daân de wereld beven,
Houdt door haar kracht Gods volk in stand.
Ik zal door 's vijands zwaard niet sterven,
Maar leven, en des HEEREN daân,
Waardoor wij zoveel heil verwerven,
Elk, tot Zijn eer, doen gadeslaan.

Zegenbede.